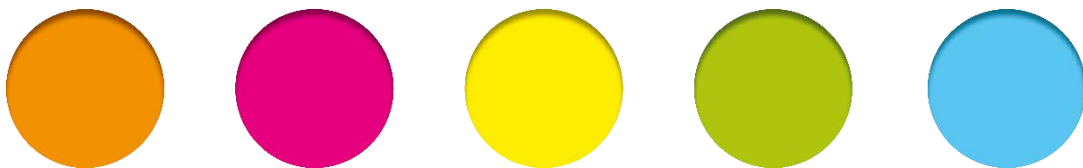


# STUDENTOMBUDETS ÄRENDERAPPORT

LÄSÅRET 2018/2019



**STUDENTOMBUDET**  
vid Lunds Universitets Studentkårer

**Utgivare:** Studentombudet vid Lunds universitets studentkårer

**År:** 2019

**Text och analys:** Emma Klingspor

Vid tankar, funderingar och idéer till framtida rapporter, vänligen kontakta Studentombudet vid lunds universitets studentkårer

Telefon: 070-456 66 13

E-post: [studentombudet@lus.lu.se](mailto:studentombudet@lus.lu.se)

Besöksadress: AF-borgen, våning 3

Postadress: Studentombudet LUS, Sandgatan 2, 223 50 Lund

## Innehållsförteckning

KAPITEL 1: INLEDNING .....	3
Vad är ett studentärende?.....	3
Ärendehantering.....	3
Ärenderapportens syfte och begränsningar .....	3
KAPITEL 2: STATISTIK ÖVER ÄRENDEN.....	4
Antal ärenden över tid .....	5
Ärenden per kategori läsåret 2018/2019.....	6
Ärenden per kategori över tid.....	8
Ärenden per fakultet läsåret 2018/2019 .....	9
Antal ärenden per fakultet över tid.....	10
Studentombudets ärenden 2018/2019.....	11
KAPITEL 3: STUDENTOMBUDET SUMMERAR OCH BLICKAR FRAMÅT .....	11
Studenter som anklagar andra studenter på sexualbrott.....	11
Gränsdragning i disciplinnämnden vid trakasserier och sexuella trakasserier.....	12
Studenter som anklagar sin handledare för oredlighet i forskning.....	12
Ärendehanteringssystem .....	12

## KAPITEL 1: INLEDNING

Studentombudet på Lunds universitet är anställt av Lunds universitets studentkårer (LUS) och arbetar med att hjälpa, stötta och vägleda studenter som stött på problem under sin studietid. Tillsammans med studentkårerna jobbar Studentombudet för att alla studenter på Lunds universitet vet var det kan vända sig vid studierelaterade problem och att de problem som studenterna upplever går att lösa på bästa möjliga sätt. I studentombudets ärenderapport presenteras statistik över de studentärenden som kommit Studentombudet eller kårerna till känna under det gångna läsåret.

### Vad är ett studentärende?

Ett studentärende är när en eller flera studenter stöter på problem i utbildningen och behöver någon form av hjälp, stöd eller vägledning för att ta sig ur problemet eller ta sig vidare.

Ofta går ett ärende att härleda till att studenter upplever att universitetet inte följer sina skyldigheter i Rättighetslistan för Lunds universitets studenter. Det kan också vara så att studenter upplever bristande information i scheman eller kursplaner, eller att en student känner sig särbehandlad, trakasserad eller diskriminerad. Många studenter vänder sig till sin kår eller Studentombudet eftersom de önskar råd om hur de bör gå vidare när de stött på problem i utbildningen. Studenterna kan då få hjälp att bena ut problemet och välja en passande väg framåt.

Viktigt att nämna är att studenterna inte alltid har rätt eller för den delen blir nöjda med ett ärendes utfall. Gemensamt för både Studentombudet och kårerna är att vi har en rådgivande funktion. Vi kan bistå med rådgivning och vägledning i studentärenden, men det är studenten själv som väljer hur ärendet ska tas vidare.

### Ärendehantering

Alla ärenden som hanteras av Studentombudet och studentkårerna delas in sju kategorier och tillhörande underkategorier. Kategorierna har använts sedan 2013 men en förhoppning att kunna följa utvecklingen över tid. I slutet av varje läsår redovisar kårerna sina ärenden för Studentombudet som sedan sammanställer statistiken över de samlade studentärenden på Lunds universitet. Studentombudet och kårerna har kontinuerlig kontakt under årets gång för kunskapsutbyte och reflektion.

De sju kategorierna är:

- Administration och information
- Antagning
- Disciplinärenden
- Examination
- Resurser
- Studiemiljö
- Övrigt

### Ärenderapportens syfte och begränsningar

Syftet med Studentombudets ärenderapport är att redovisa statistik över de studierelaterade problem som studenter på grundnivå och avancerad nivå vid Lunds universitet upplever under sin studietid.

Statistiken som redovisas i ärenderapporten bygger på dels ärenden som inkommit till Studentombudet, dels ärenden som inkommit till åtta av de nio studentkårerna vid Lunds universitet:

- Corpus medicum

- Humanistiska och teologiska studentkåren
- Juridiska föreningen
- Lundaekonomernas studentkår
- Lunds naturvetarkår
- Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet
- Studentkåren vid konstnärliga fakulteten i Malmö
- Teknologkåren vid Lunds tekniska högskola

Lunds doktorandkår ingår inte i statistiken eftersom de enbart utbildningsbevakar för doktorander.

För läsåret 2015/2016 anges endast de ärenden som hanterades av kårerna eftersom det under vårterminen 2016 inte fanns något Studentombud vid universitetet.

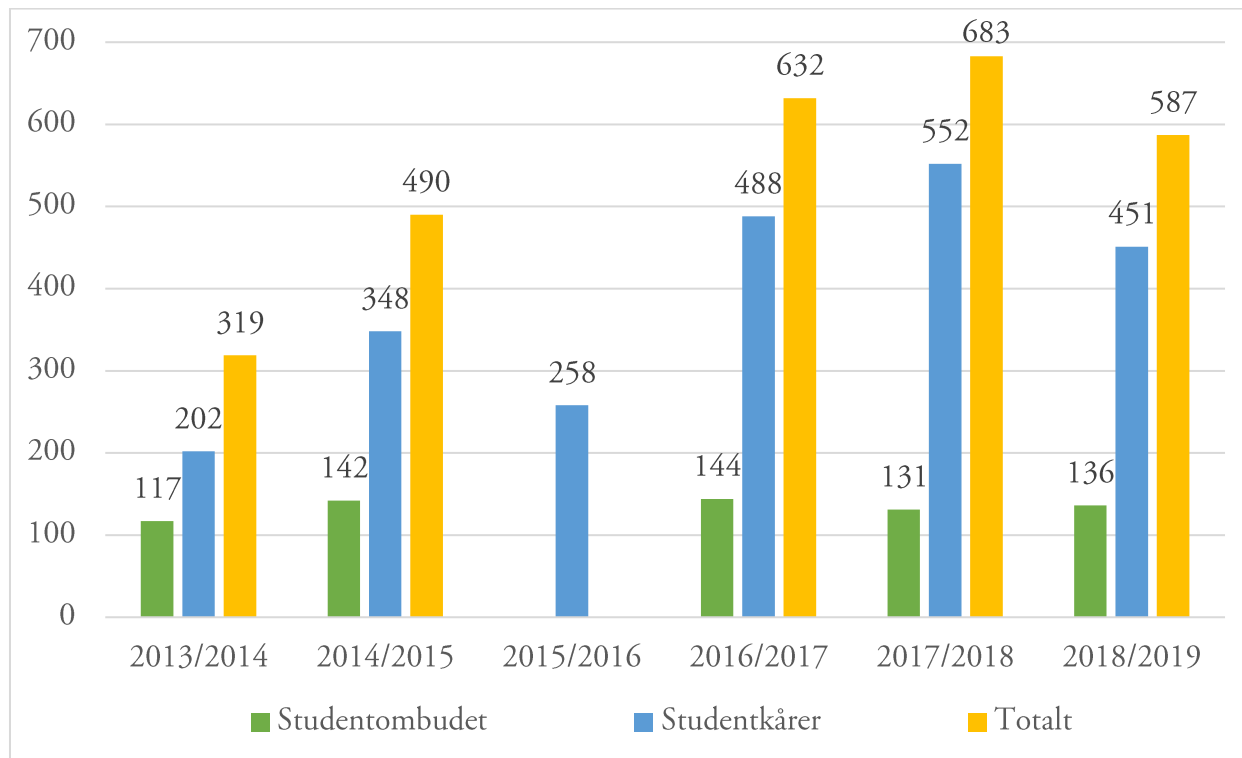
Det finns en del begränsningar i den framtagna statistiken. Statistiken är inte representativ för problem som studenter upplever vid Lunds universitet. Det finns med största sannolikhet ett stort mörkertal av ärenden som aldrig når kårerna eller Studentombudet. En del studenter väljer aktivt att inte rapportera om ett problem, medan en del studenter inte känner till sina rättigheter eller känner till att det finns en kår eller ett Studentombud att vända sig till. Förhoppningen är att statistiken som redovisas i ärenderapporten ändå är en indikation på vilka problem studenterna på Lunds universitet upplever.

Det bör också nämnas att det finns skillnader i hur kårerna redovisar sina ärenden. De flesta av kårerna använder idag elektroniska formulär via sina hemsidor som studenter fyller i för att rapportera om ett problem de upplevt. Om flera studenter väljer att rapportera om samma problem avspeglas det i statistiken som väldigt många ärenden, till skillnad mot om studenterna väljer att till exempel gå via ett kursombud som rapporterar om problemet och ärendet räknas då som ett ärende. Vilka resurser som läggs på ärenderapporteringen skiljer sig troligtvis också bland kårerna, samt över tid.

## KAPITEL 2: STATISTIK ÖVER ÄRENDEN

Som presenterats i avsnittet *Ärenderapportens syfte och begränsningar* har statistiken som kommer att presenteras vissa begränsningar. Statistiken är avsedd att presentera indikationer på vilka typer av problem som studenterna på Lunds universitet upplever, och trots sina begränsningar är förhoppningen att statistiken kan leda till diskussion och bidra till förändringsarbete till fördel för studenterna.

## Antal ärenden över tid

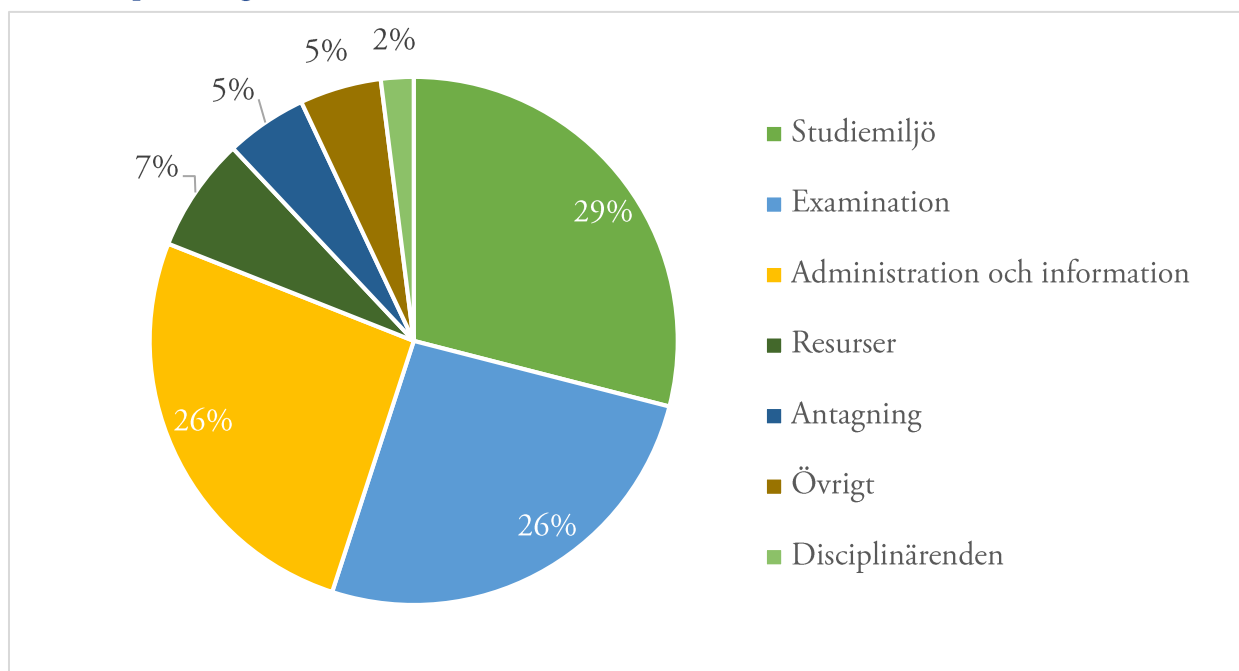


Figur 1. Studentombudets och studentkårernas ärenden höstterminen 2013 – vårterminen 2019. För läsåret 2015/2016 ingår enbart studentkårernas ärenden.

Totalt ingår 587 ärenden i statistiken för läsåret 2018/2019. Av dessa hanterade Studentombudet 136 ärenden och kårerna hanterade 451 ärenden.

Enligt Lunds universitets årsredovisning 2018 var antalet helårsstudenter 25 899, vilket innebär att Studentombudet och kårerna tillsammans hanterade ungefär 22 ärenden på 1000 studenter läsåret 2018/2019, i jämförelse med 24 studenter per 1000 studenter läsåret innan. Som synes har antalet ärenden under några år stadigt ökat (förutom läsåret 2015/2016 då det inte fanns något studentombud) men ser nu ut att ha stabiliserats, eller till och med minskat något. Anledningen till minskningen av 100 ärenden mellan 2017/2018 och 2018/2019 är att Teknologkåren vid Lunds tekniska högskola rapporterade ganska precis 100 färre ärenden medan Studentombudet och övriga kårer rapporterade mer överensstämmande antal ärenden som föregående läsår.

## Ärenden per kategori läsåret 2018/2019



Figur 2. Studentombudets och studentkårernas ärenden per kategori läsåret 2018/2019.

Störst kategorier under läsåret 2018/2019 var *Studiemiljö* (29 procent av ärendena). Bland dessa ärenden var det ärenden som berörde både den fysiska studiemiljön (bland annat dålig ventilation, få läsplatser och ingen tillgång till universitetets lokaler efter kontorstider), den psykosociala studiemiljön (bland annat kränkande särbehandling, mobbning i grupparbete och stress) samt diskriminering.

Under läsåret gång 2018/2019 har Studentombudet varit i kontakt med ett antal studenter som kände sig diskriminerade på grund av ålder, etnisk tillhörighet och bristande tillgänglighet. Studentombudet har även varit i kontakt med ett flertal studenter som upplevt sig sexuellt trakasserade. Här vill jag som Studentombud trycka på vikten av att universitetet som stort generellt, men varje enskild institution specifikt arbetar utifrån Diskrimineringsombudsmannens (DO) krav på aktiva åtgärder för att förhindra uppkomsten av diskriminering. Under 2018 uppdaterade även DO sina riktlinjer och rutiner för högskolans arbete för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.<sup>1</sup>

*”På vår kurs blev vi inbjudna till samtal med examinatorn vid slutet av kursen för att diskutera det betyg examinatorn hade gett oss. Vid samtalet frågade examinatorn mig hur gammal jag är. Jag svarade att jag var 35 år men frågade vad min ålder har med bedömningen av mig att göra. Svaret jag fick var att vid 35 års ålder förväntas man ha klurat ut vissa saker som man kanske inte kan förvänta sig av någon på 20-25 år. Jag blev väldigt förvirrad av den kommentaren och undrar nu om jag bedömdes på samma grunder som alla andra studenter eller om jag alltid låg ett steg efter eftersom jag måste bevisa mina kunskaper i relation till min ålder”.*

De näst största kategorierna läsåret 2018/2019 var *Examination* och *Administration och information* (vardera 26 procent av ärendena). Många av de ärendena som rörde examination avsåg betygssättning, omprövning, genomgång av prov och obligatoriska moment. Bland de ärenden som gäller betygssättning vill Studentombudet specifikt belysa de situationer där studenten blivit lovad ett godkänt betyg eller ett

<sup>1</sup> Diskrimineringsombudsmannen, Högskolans riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. 2019

högt betyg av handledaren men sedan blivit underkänd eller betygsatt med ett mycket lägre betyg än studenten hade förväntat sig av examinatorn.

Som Studentombud vill jag lyfta fram att handledare och examinatorer inte bör ha allt för olika uppfattningar om vad som krävs av studenterna för att godkännas. När en handledare har gett klartecken till en uppsats bör det inte förekomma att examinatorn kräver mycket omfattande förändringar för att uppsatsen ska kunna godkännas.<sup>2</sup> Här spelar en god dialog mellan handledare och examinator angående kursmålen samt tydliga bedömningskriterier viktiga roller. Det är dock endast examinatorn som kan sätta betyg och ett byte av examinator kan först bli aktuellt när en student har blivit underkänd av samma examinator två gånger, om inte särskilda skäl talar emot det.<sup>3</sup>

*”Under hela uppsatskursen har jag varit väldigt tydlig med min handledare att jag verkligen satsar på ett VG och att jag vill ha handledning utifrån det målet. Jag tycker att handledaren och jag har haft en bra dialog och vårt samarbete har fungerat bra. Precis innan jag skulle lämna in uppsatsen hade jag ett sista möte med min handledare och när jag frågade om uppsatsen kommer att hålla för ett VG får jag det skämtsamma svaret ”om du inte får ett VG på den här uppsatsen äter jag upp mina skor, hehe”. Därför blev jag väldigt förvånad när examinator gav mig ett G, om jag gör ganska omfattande kompletteringar av uppsatsen. Nu fattar jag ingenting”.*

De ärenden som rörde administration och information handlade främst om scheman, registrering av provresultat i Ladok, litteraturlistor och omprov. Många av de ärenden som studenter rapporterar om som rör administration och information går det att läsa om i Rättighetslistan för Lunds universitets studenter. Ett flertal studenter hör till exempel av sig angående scheman som inte kommit ut i tid eller kursplaner som inte innehåller uppgifter om obligatoriska moment. Fortfarande stöter både kårerna och jag som ombud på både administrativ personal och undervisande lärare som antingen inte känner till Rättighetslistan eller anser att listan bara innehåller rekommendationer. Förhoppningsvis, genom den uppdaterade versionen av Rättighetslistan under 2020 och vidare upplysningar om listans existens, ska detta problem successiv försvinna.

*”Under flera år har studenterna på min utbildning pratat med utbildningsansvariga, rektorer och schemaläggare men aldrig fått varken gensvar eller sett en förbättring. Det är nu tre veckor kvar till kursstart och i stort sett inga scheman är färdiga, långt ifrån. Förra året var scheman färdiga bara dagar innan kursstart och det ser ut som att det kommer bli likadant detta år. Det är frustrerande för oss studenter som inte har en aning om hur våra liv kommer se ut framöver. I vissa fall är det t.o.m. så att våra scheman är färdiga först några dagar efter terminsstart. Hur svårt ska det vara!?”*

Tillsammans svarar de tre största kategorierna *Studiemiljö*, *Examination* och *Administration och information* för ungefär 81 procent av ärendena läsåret 2018/2019. Dessa tre kategorier är även störst på de allra flesta fakulteter, även om den inbördes ordningen kan skifta.

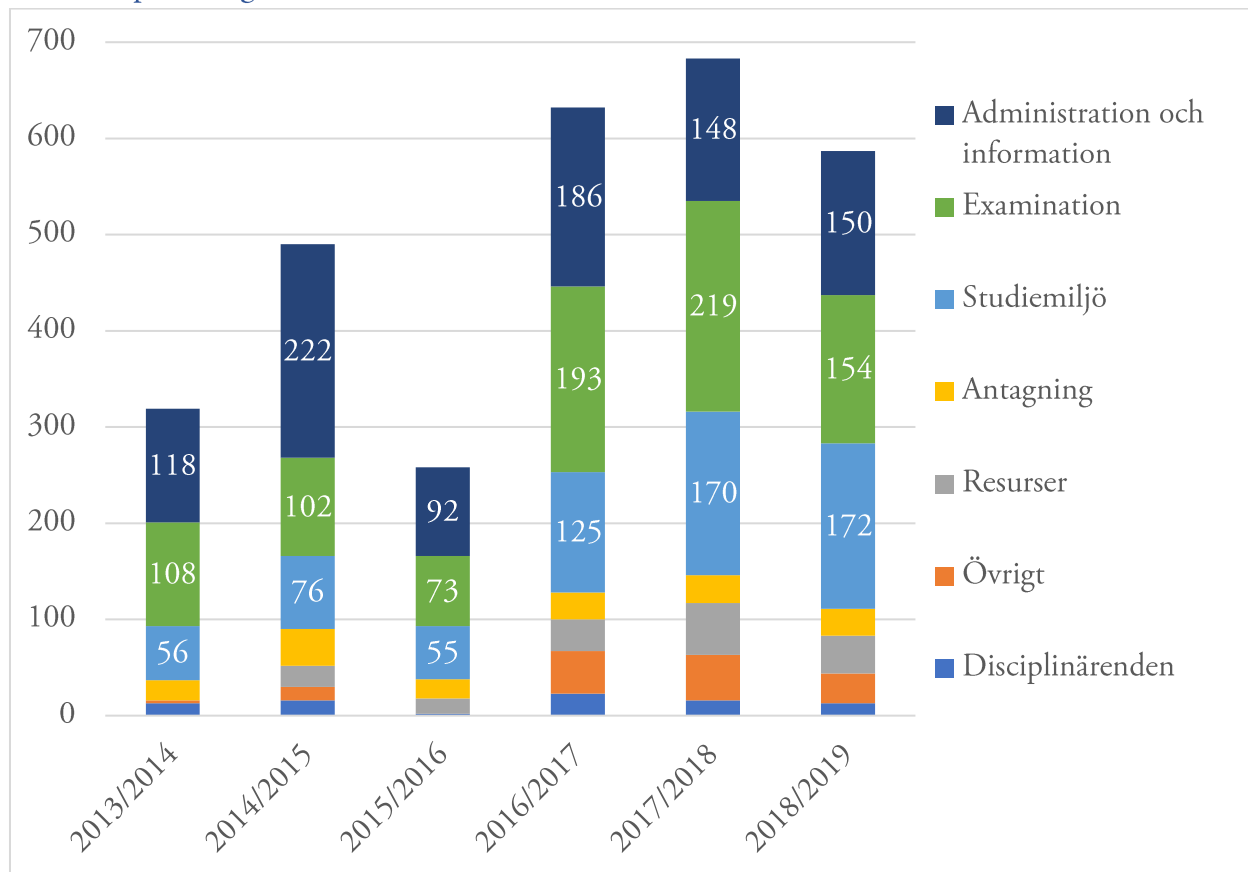
Ärenden som faller under kategorierna *Antagning*, *Disciplinärenden* och *diskriminering (Studiemiljö)* hanteras i proportionell större utsträckning av Studentombudet i jämförelse med kårerna.

<sup>2</sup> Mikael Herjevik. *Rättssäker Examination*. 3 uppl. Stockholm: Universitetskanslersämbetet, 2017: 91.

<sup>3</sup> Högskoleförordningen (1993:100) 6 kap. 22 §



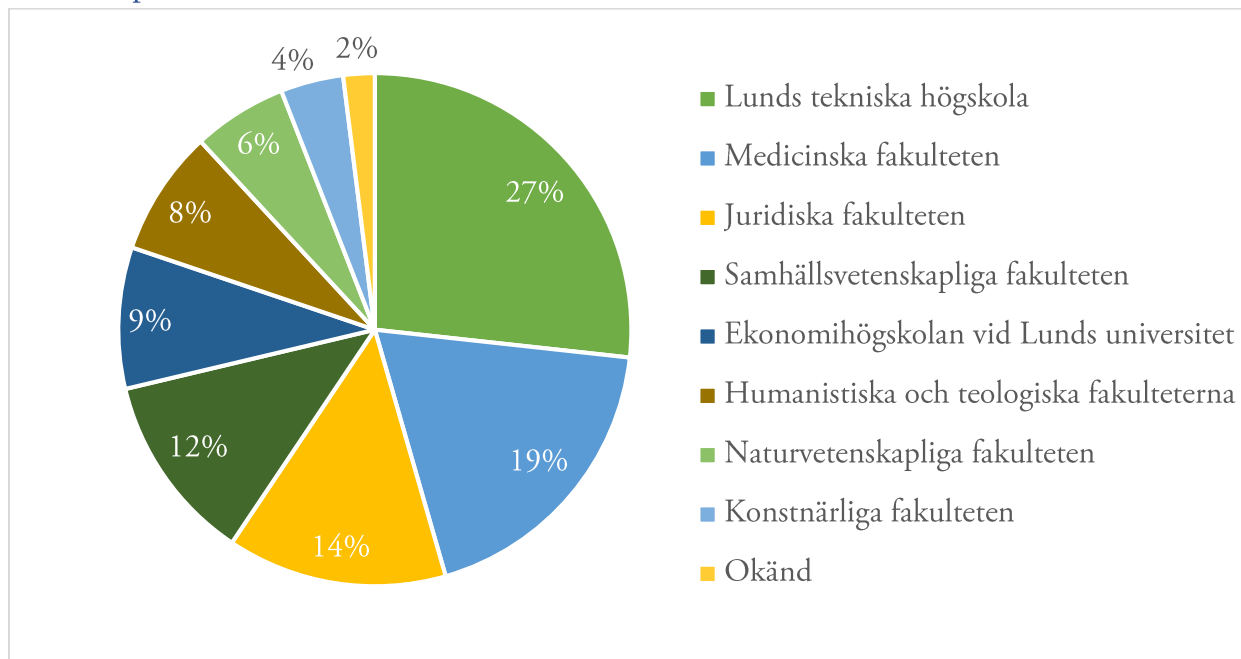
### Ärenden per kategori över tid



Figur 3. Studentombudets och studentkårernas ärenden per kategori höstterminen 2013 – vårterminen 2019. För läsåret 2015/2016 ingår enbart studentkårernas ärenden.

Tillsammans har de tre kategorierna *Studiemiljö*, *Examination* och *Administration och information* svarat för flest ärenden sedan höstterminen 2013 fram till idag (mellan 79 procent och 88 procent för vart och ett av läsåren). Den inbördes ordningen har varierat under årens gång.

## Ärenden per fakultet läsåret 2018/2019



Figur 4. Studentombudets och studentkårernas ärenden per fakultet läsåret 2018/2019. För några studenter i kontakt med Studentombudet saknas information om vilken fakultet ärendet gäller.

Utifrån vilken kår som har hanterat ärendet har ärendet placerats under motsvarande fakultet. För de flesta ärenden som Studentombudet hanterat finns det information om fakultetstillhörighet, men för 10 ärenden läsåret 2018/2019 saknas information om vilken fakultet ärendet avser.

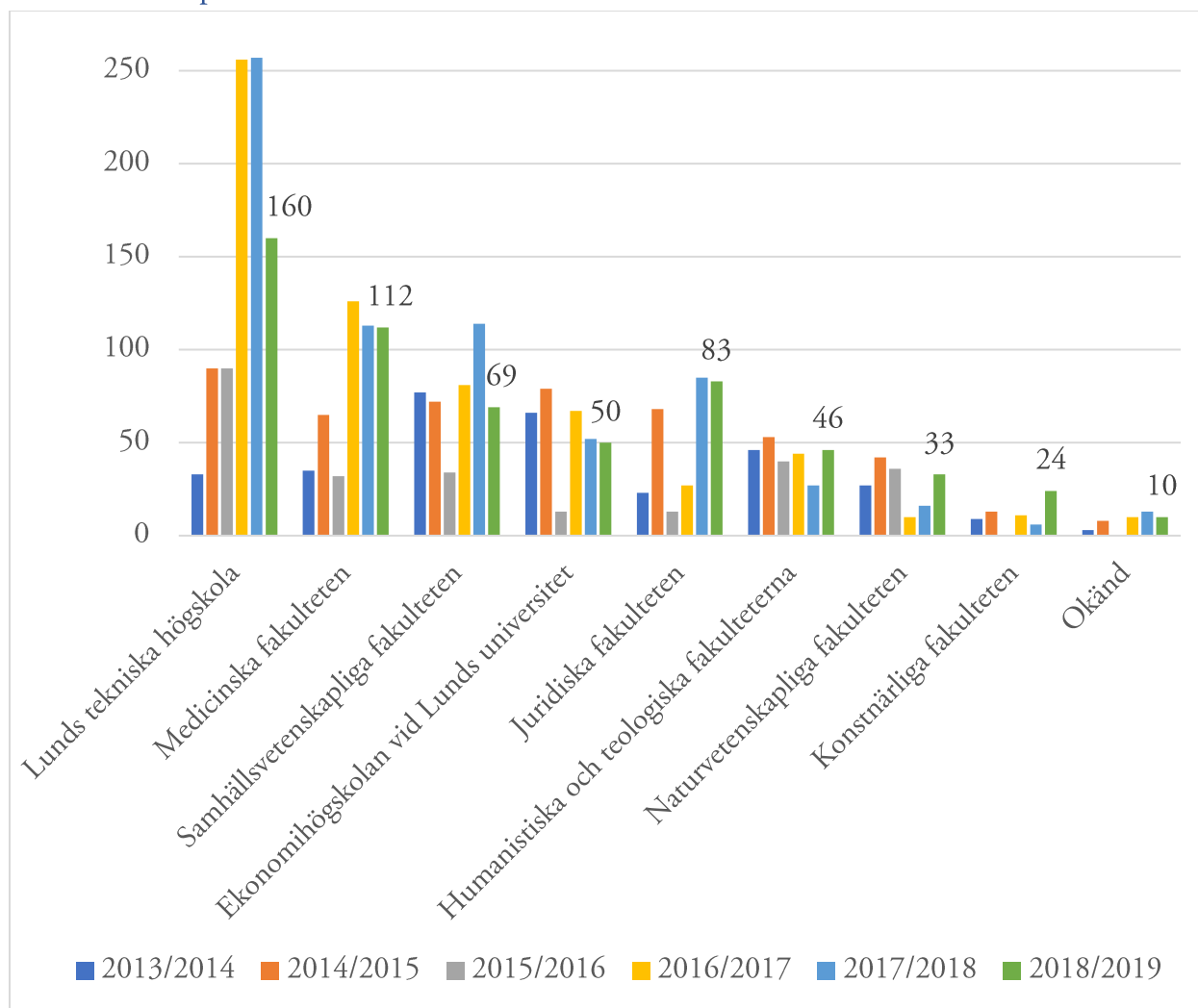
Under läsåret 2018/2019 hade Lunds tekniska högskola och Medicinska fakulteten flest ärenden. 27% av den totala ärendemängden avsåg Lunds tekniska högskola och 19% av den totala ärendemängden avsåg Medicinska fakulteten. Detta resultat står sig inte riktigt när antalet ärenden ställs i relation till antalet helårsstudenter. Då är det istället Juridiska fakulteten med ungefär 49 ärenden per 1000 studenter som flest ärenden avser, att jämföra med snittet för hela universitetet på 22 ärenden per 1000 studenter. Medicinska fakulteten hade ungefär 42 ärenden per 1000 studenter och Konstnärliga fakulteten i Malmö 41 ärenden per 1000 studenter. Lunds tekniska högskola som till antalet hade flest ärenden ligger på 26 ärenden per 1000 studenter. Övriga fyra fakulteter hade mellan 12 och 21 ärenden per 1000 studenter.

Fakultet	Antalet ärenden per 1000 studenter
Lunds universitet (25 899)	22
Lunds tekniska högskola (6 118)	26
Samhällsvetenskapliga fakulteten (5 709)	12
Humanistiska och teologiska fakulteterna (3 718)	12
Ekonomihögskolan vid Lunds universitet (3 551)	14
Medicinska fakulteten (2 695)	42
Juridiska fakulteten (1 678)	49
Naturvetenskapliga fakulteten (1 600)	21
Konstnärliga fakulteten (591)	41

Figur 5. Antalet ärenden per 1000 helårsstudenter läsåret 2018/2019.

Det finns en del troliga anledning till att en viss fakultet sticker ut med fler ärenden än tidigare år. Det kan vara så att det faktiskt inträffat något på just den fakulteten under året som gått; många schemaändringar till följd av sjukskrivningar bland lärarna eller att en ny läroplattform introduceras och medför en rad administrations- och informationssvårigheter för att nämna ett par exempel. Det kan också vara så att kåren på en viss fakultet har jobbat väldigt mycket med att synliggöra studenternas rättigheter och uppmuntrat studenterna att vända sig till kåren med synpunkter på universitetet. Det kan också vara så enkelt att en viss kår ett visst år är mer angelägna att föra statistik över alla ärenden de kommer i kontakt med än tidigare år.

### Antal ärenden per fakultet över tid



Figur 6. Studentombudets och studentkårernas ärenden per fakultet höstterminen 2013 – vårterminen 2019. För läsåret 2015/2016 ingår enbart studentkårernas ärenden. Utskrivna antal anger antalet ärenden per fakultet läsåret 2018/2019.

Under läsåret 2018/2019 gick antalet ärenden ner på en majoritet av kårerna. Studentombudet hanterade något fler ärenden än året innan men har sett en stabilisering av ärenden per år runt 130-140 ärenden per läsår. Som Studentombud vill jag råda dig som läsare av rapporten att inte lägga allt för stor vikt vid skillnader i antalet studentärenden som noteras på var och en av fakulteterna. Statistiken har sina begränsningar (som går att läsa mer om i avsnittet *Ärenderapportens syfte och begränsningar*) och skillnader i

antalet ärenden från ett år till ett annat kan således bero på många fler faktorer än att studenterna upplevt mer och fler problem än året innan (även om det givetvis inte kan uteslutas).

### Studentombudets ärenden 2018/2019

Studentombudet hanterade 136 ärenden under läsåret 2018/2019. Det är en liten ökning från året innan men en liten minskning från året dessförinnan. Nästan hälften av alla studenter som vände sig till studentombudet studerade vid Medicinska fakulteten eller Samhällsvetenskapliga fakulteten. Studenter från Juridiska fakulteten och Naturvetenskapliga fakulteten kontaktade Studentombudet i minst utsträckning. Av de som vände sig till Studentombudet var 66% kvinnor och 34% män. Procentuellt fler män hörde av dig angående disciplinärenden och procentuellt fler kvinnor hörde av sig angående sin studiemiljö (uteslutande angående den psykiska studiemiljön eller diskriminering. Inga ärenden som hanterades av Studentombudet och rapporterades om av en kvinna rörde den fysiska studiemiljön på universitetet).

81 procent av studenterna som kontaktade mig som Studentombud läste på grundnivå och 19 procent av studenterna läste på avancerad nivå och bland studenterna på grundnivå var det främst administration och information, schema och rättningstid som studenterna vände sig till Studentombudet för. Bland studenterna på avancerad nivå var det främst examination, och mer specifikt betygssättning, som studenterna vände sig till Studentombudet för.

## KAPITEL 3: STUDENTOMBUDET SUMMERAR OCH BLICKAR FRAMÅT

Varje år stöter jag som Studentombud på händelser som sätter extra stor prägel på läsåret. Det kan vara så att väldigt många studenter hör av sig om en och samma problematik, eller att en enskild student hör av sig angående ett problem som till synes verkar vara ett ytterst individuellt problem men som visar sig påverka studentgruppen i stort. Nedan kommer tre problematiska situationer från läsåret 2018/2019 presenteras. Som Studentombud har jag inga korrekta svar på de problemområden jag kommer att presentera, syftet är istället att bjuda in till diskussion och sätta problemen på agendan. Jag kommer därtill avsluta årets rapport med information om den projektgrupp jag som Studentombud vid Lunds universitetets studentkårer ingår i för att implementerar ett ärendehanteringssystem på svenska universitet och högskolor.

### Studenter som anklagar andra studenter på sexualbrott

Under det gångna läsåret blev Studentombudet varse om sju fall av incidenter där en student vid universitetet anklagade och polisanmälde en annan student vid universitetet för någon form av sexualbrott. Givetvis går det bara att spekulera i hur många fler sådana incidenter som har inträffat men sannolikheten är stor att det finns ett mörkertal som är större än de sju som Studentombudet känner till.

Givetvis ska ett brott utredas av polis men vad har universitetet för ansvar i hanteringen av dessa situationer? Vad innebär det för både den anklagande och den anklagade under en polisutredning? Och vad innebär det om utredningen läggs ner, är universitetet ansvarigt för att lösa studiesituationen för dessa studenter? Frågorna är många och av erfarenhet finns det ute på institutionerna idag inga tydliga svar. Eftersom denna typ av frågor är i allra högsta grad knutna till studenternas studiemiljö faller ansvaret att lösa denna typ av frågor på prefekterna. I min mening som Studentombud behövs det dock mer resurser för att fastställa universitetets ställningstagande och resurser i dessa frågor.

## Gränsdragning i disciplinnämnden vid trakasserier och sexuella trakasserier

För att bygga vidare på min första observation ovan vill jag även lyfta gränsdragningarna i disciplinnämnden vid anklagelser om sexuella trakasserier. Det framgår inte uttryckligen i högskoleförordningen vem som ska/kan göra en anmälan till disciplinnämnden. Det öppnar upp för att studenter kan anmäla studenter och Studentombudet har under det gångna läsåret stöttat en student som valde att göra en disciplinanmälan mot en annan student när polisutredningen mot denna student lades ner.

Problematiken kring detta kan vara att det kan vara svårt för den som anklagar att kunna koppla händelsen som anmäls till universitetets lokaler. Trots att det som skett påverkar studenten och hans studieprestationer och mående innanför universitetets väggar är frågan var gränsen går och om disciplinnämnden faktiskt är rätt instans för denna typ av anmälningar, eller om det bör finnas en helt annan instans som hanterar denna typ av frågor. Det går heller inte att frånga de otroligt långa väntetider som väntar för de studenter som är involverade i en anmälan angående disciplinförseelser. Idag får de flesta studenter vänta sex månader på att en anmälan prövas av nämnden och när det kommer till anmälningar om sexuella trakasserier, där det både finns en utsatt och anklagad student, kan denna väntan vara fruktansvärd. Denna långa väntan bör, i min mening som Studentombud, motverkas och undvikas i allra högsta grad.

## Studenter som anklagar sin handledare för oredlighet i forskning

Den tredje och sista situationen som Studentombudet vill lyfta är när studenter upptäcker att deras insatser vid uppsats- eller examensarbete används i publicerat forskningsmaterial och vill anmäla detta som oredlighet i forskning.

Anledningen till att jag vill lyfta fram denna typ av situation är för att det ofta är studenter som anmäler någon de står i en beroendeställning till och därför är väldigt rädda att betyg och fortsatta studier ska påverkas. Något att fundera på är därför vilket stöd studenter som anmäler erbjuds. Ett rimligt förslag är att studenter, som anmäler lärare/forskare för oredlighet i forskning, liksom de studenter som anmäls i disciplinnämnden får kontaktuppgifter till Studentombudet om de vill ha stöd, någon att tala med eller vill ställa frågor. Detta är något jag som Studentombud gärna hade erbjudit dessa studenter.

## Ärendehanteringssystem

Studentombudet och studentkårerna hanterar och för statistik över studentärenden är en viktig del i Lunds universitets hantering av studierelaterade problem. Studentombudet jobbar i skrivande stund tillsammans med sju andra student- och doktorandombud från sex olika studentkårer från universitet och högskolor i Sverige att ta fram ett ärendehanteringssystem. Gemensamt för alla ombud i högre utbildning är att vi arbetar med att hjälpa studenter och doktorander att lösa uppkomna problem i samband med studier. Ombuden hanterar ett stort antal ärenden varje år med varierande mängd information och personuppgifter.

Ett återkommande tema för diskussion inom det nationella nätverket för student- och doktorandombud har varit gällande hur ärendehantering ska utföras och dokumenteras. Sedan införandet av GDPR har detta blivit ett allt mer prioriterat område. Ombuden har också diskuterat frågor som professionalisering och möjligen till nationella lägesrapporter för studentombudens verksamhet. För att det ska underlättas har behovet av ett ärendehanteringssystem identifierats.

Projektet ska bidra till ett säkert ärendehanteringssystem för ombud och förtroendevalda studentrepresentanter på svenska studentkårer samt en nationell standardisering av ombudsverksamheten. Förhoppningen är att det ska finnas ett ärendehanteringssystem installerat inför höstterminen 2020.